No. 971 Zaterdag 9 Augustus 1902. 19de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA No. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2.— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 8 Augustus.

Kan de hollandsche taal hier algemeen worden?

III.

Uit al hetgeen tot dusverre door ons werd aangevoerd zal het een ieder wel duidelijk zijn, wat onze conclusie moet wezen.

Een volkstaal *invoeren* is op zich zelf reeds bijna onmogelijk. Heel wat geweld en onbillijkheid zal er moeten gepleegd om zoo iets, ook maar matig, te doen gelukken. Iedere taal leeft en groeit en ontwikkelt zich met het volk, omdat zij de ziel is van dat volk en de weerspiegeling van diens geschiedenis.

Het *hollandsch* hier in te voeren als volkstaal schijnt ons *geheel onmogelijk*. Drie eeuwen staan daar om getuigenis hiervoor af te leggen. Onze noordelijke taal is reeds uit haar aard niet geëigend voor een zuidelijk volk.

Moet het hollandsch dan verdwijnen in deze hollandsche kolonie? Volstrekt niet. Integendeel, onze moedertaal moet meer algemeen worden, ook als spreektaal in het huiselijk verkeer. Maar alleen in de stad, voor hen wien het mogelijk is deze moeilijke taal te leeren en te onderhouden, en wien de kennis dezer taal nuttig is wegens maatschappelijke positie en omgang. Voor hen alleen is het doenlijk, de hollandsche taal meer algemeen te maken.

Moet de hollandsche taal dan niet worden onderwezen op de scholen? Wie beweert dat? Maar men stelle deze taal niet *verplichtend voor allen* zonder uitzondering, in stads- en buitendistricten en op de eilanden. Men beginne niet reeds met het onderwijs *in*, of *van* deze taal op de allerlaagste klassen. Men kieze de beste en meest ontwikkelde leerlingen uit en geven hun allen onderricht in onze spraakleer. Eerst dan kan men iets van het onderwijs verwachten, eerst dan kan de groote moeite beloond worden. Niet allen toch kunnen later een postje krijgen bij het gouvernement, niet allen zullen later nut of gemak hebben van hun hollandsch. Slechts zeer weinigen zullen in de gelegenheid blijven hun taalkennis te ontwikkelen, zoodat het hun mogelijk zal worden hun hollandsch niet te verleeren door het te gebruiken.

Wil men werkelijk het hollandsch meer *algemeen* maken, men beginnen met het te *beperken*.

Wanneer slechts zij het leeren, die het later zullen en kunnen spreken, heeft men kans, dat onze moedertaal ook spreektaal worde, minstens onder een bepaalde klasse van personen. Want van het hollandsch een *volkstaal* te maken voor Curaçao, blijft ons voorkomen een utopie te zijn, die zelfs niet *kan* verwezenlijkt worden.

Onze Kolonie.

De vreemdeling, die onze kolonie bezoekt, ontvangt over het algemeen een zeer gunstigen indruk. De prachtige, breede, lange haven, waar de grootste zeebooten veilig binnenstoomen; de flinke pakhuizen en magazijnen met sierlijken gevel; de goed onderhouden straten met hun gezellige drukte, dit alles werkt mede om hem aangenaam te verrassen, zoodat hij slechts zijn verbazing kan uiten over alles, wat hij hier ziet en aantreft en met verwondering vraagt of dit werkelijk Curaçao is, zoo somber geteekend als „*Een noodlijdende kolonie.*" Dan wordt er een rijtoertje gemaakt langs het Schottegat, een bezoek gebracht aan eenige groote inrichtingen, de voornaamste plantages bezichtigd; misschien geniet zoo iemand nog het voorrecht bij eenige deftige families geïntroduceerd te worden, waar hij gul en hartelijk wordt ontvangen, en overvoldaan keert hij huiswaarts, de aangenaamste herinneringen medenemend van de kolonie Curaçao.

Neen, dat is *de kolonie* NIET.

Wil men Curaçao juist beoordeelen, men beginne onderscheid te maken tusschen stads- en buitendistricten, tusschen het hoofdeiland Curaçao en de andere eilanden; ja, ieder eiland afzonderlijk te beschouwen met zijn hoofdplaats en buitenwijken.

Deze onderdeelen der kolonie Curaçao bieden zoo weinig overeenkomst aan, dat er zelfs geen vergelijking te maken is. Overdrijven wij, wanneer wij ook voor ieder der buitendistricten op het eiland Curaçao een afzonderlijke beoordeeling vragen?

Algemeene beschouwing leiden hier tot niets. Een juist oordeel over de kolonie Curaçao, is derhalve uiterst moeilijk. De levensomstandigheden, de nooden verschillen bijna overal. Men kan zelfs onmogelijk de verschillende wijken der stad op dezelfde wijze beoordeelen.

De haven is de hartader, waardoor het leven binnenstroomt in onze stad, de hoofdbron, waaruit bijna allen putten moeten om hun leven te onderhouden; hoe verder de vertakkingen loopen dezer ader, des te minder leven men ontwaart, en wien het moeilijk valt tot deze hoofdbron te naderen, ondervindt ook grooter zwarigheden om in zijn onderhoud te voorzien. De helft der bevolking van het eiland Curaçao leeft in de stad, het grootste gedeelte dicht bij de haven, in de wijken van Willemstad, Punda, en Otrabanda, terwijl Pietermaai en Scharloo minder bevolkt is.

Op 1 Januari 1901 telde ons eiland 30,828 bewoners, waarvan 14,401 in de stad wonen. De geheele kolonie, d. i. Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin [N. G.] St. Eustatius en Saba heeft een bevolking van 52,301 zielen, het stadsdistrict mag dus zeer zeker als het voornaamste deel der kolonie worden beschouwd. De Gouverneur resideert in de stad, de Koloniale Raad heeft hier zijn vergaderzaal, het Hof houdt hier zitting.

Het leven is hier ook zeer comfortabel. De huizen zijn over het algemeen ruim en luchtig, de hoofdstraten onderhouden en goed verlicht.

Voor de veiligheid en orde waakt overdag en gedurende den nacht een uitgebreide politiemacht, die onder streng toezicht staat en ijverig haar werk verricht. Een goed geordende postdienst zorgt voor een geregeld verkeer; de brieven worden u zelfs thuisgebracht, reeds een paar uur nadat de stoomboot is binnengeloopen. Men behoeft niet bevreesd te zijn bij ziekte zonder hulp te blijven, tal van geneesheeren bieden bereidwillig hun diensten aan. Bekommer u niet om voedsel en kleeding, alles wat er noodig is voor het huishouden kan men in winkels en magazijnen bekomen. Kortom, men leeft hier als in een europeesche of amerikaansche stad.

Maar kom hier nu eens om in de buitendistricten van Curaçao, ga eens naar de eilanden. Welk een verschil, wat een ontgoocheling! Hoe staat het daar met de rechterlijke macht, politietoezicht, postverkeer, geneeskundige hulp? Is het leven daar ook zoo comfortabel?

Wij beschuldigen niet, wij klagen evenmin. Veel kan aan dit alles niet

Feuilleton.

EEN WRAAKGERICHT GODS?

In enkele bladen is reeds gewaagd van de verregaande goddeloosheid en het zedebederf, dat geheerscht moet hebben in de stad St. Pierre door de jongste ontzettende ramp tot den grond toe vernield. Deze mededeeling vindt een verschrikkelijke bevestiging in het volgende, dat wij ontleenen aan het tijdschrift de „Volksmissionaris".

In een schrijven van Leonhard Meister, een priester der kathedraal van Roseau, op het dicht bij Martinique gelegen eiland Dominica, wordt ons een blik gegeven op de godsdienstige en zedelijke verwildering van Martinique.

Vragen wij ons zelven af, zoo schrijft die priester, hoe staat het op Martinique, heeft het zulk een bezoeking verdiend?

Martinique is een Fransche kolonie, en wie daar een beteren geest zou verwachten dan in het moederland, zou zich deerlijk vergissen. Zeker, daar waren ook braven en goeden, en het heeft den inwoners aan goede voorbeelden niet ontbroken. Maar de meerderheid leefde zonder geloof, zonder zeden, en velen zelfs legden een duivelschen haat aan den dag tegen God en zijne H. Kerk. Publieke feesten, dans en theater lieten voor duizenden harten geen tijd over om zich met de dingen der eeuwigheid bezig te houden.

Zedelijkheid is wel is waar op alle West-Indische eilanden ver te zoeken, maar in de Fransche koloniën is de ontucht nog verfijnder, onbeschaamder en onnatuurlijker. Op geen der rondom liggende eilanden komen de vrijmetselarij en de vijanden van den godsdienst met hun haat tegen God en de kerk zoo openlijk voor den dag als op Martinique.

De tegenwoordige bisschop, die reeds sinds twee jaar werkzaam was op het eiland, was er in geslaagd zich bemind te maken en bij eenigen den godsdienstzin wederom op te wekken. „Monseigneur, zoo verklaarde hem brutaalweg de radicaal Knight, afgevaardigde voor de Fransche Kamer, „dat gaat zoo niet; gij maakt u te bemind bij het volk, ik zal u bij de Fransche regeering aanklagen." Alzoo geschiedde. De bisschop werd vóór korten tijd naar Parijs ontboden, maar is juist daardoor aan den algemeenen ondergang ontkomen.

In het jaar 1890 werd in Fort de France op Sacramentsdag een openlijke demonstratie gehouden tegen het Allerheiligste. Men ging de processie tegemoet en ondanks de verontwaardiging en het protest van den bisschop, sloegen zij over tot de grootste baldadigheden, ja wierpen zelfs met rattenstaarten naar de remonstrans en de H. Hostie.

In de Vastenavonddagen van dit jaar hield men in Saint-Pierre een godslasterlijke nabootsing van de Sacramentsprocessie. Die duivelskinderen, zoo schrijft de missionaris, kleedden zich als priester en bisschop, die het Allerheiligste dragen, een groote menigte van goddeloozen volgde hen en onderweg richtten zij nog een groote slemppartij aan. Zulk een gruwel vervulde zelfs de Protestanten met ontzetting.

Wat de zedelijkheid aangaat, was het niet beter in Martinique gesteld. De afgevaardigde Knight, waarover wij zooeven spraken, een gehuwd man, verergt het voor niemand, dat hij op zijn landgoederen nog andere personen te onderhouden heeft. Eenderlijke gevallen staan niet alleen.

Op zekeren dag, zoo wordt verder verhaald, trok een processie door de tad met het Allerheiligste. Een vrouw herkende in een der mannen, die het H. Sacrament volgden, den vroegeren deelgenoot harer losbandigheid, maar die thans tot betere gedachten gekomen was en zich bekeerd had. Onbeschaamd snelde zij naar hem toe, verweet hem openlijk zijn ontrouw en wilde hem met geweld uit de processie rukken.

Nog een ander feit wordt ons medegedeeld. Tegenover de katbedraal lag een groot danshuis. Op zekeren Zondag stonden daar alle bezoekers, alsof zij wachtte op een afgesproken teeken. De muzikanten hebben hun instrumenten aan den mond gezet, de paren der dansenden hebben elkander reeds omvat, allen staan in afwachting, het is doodstil. Daar luidt de torenklok en verkondigt, dat in de kerk de zegen met het Allerheiligste gegeven wordt. Dat is het sein, en onder gelach en gevloek begint een wilde dans, als dreef de duivel zelf de goddeloozen aan om God te tergen.

Op den vooravond van den 8sten Mei, schrijft pater Bruno, missionaris in Saint Pierre, die aan de ramp ontsnapt is, op den vooravond der geweldige catastrophe, terwijl stroomen lava uit den berg rolden, terwijl een regen van asch nederdaalde en geweldige ontploffingen in de krater elkander opvolgden, trokken de bewoners van Philomène en le Prêcheur, die in Martinique waren saamgestroomd, schreeuwend en tierend door de straten der stad. Den

gedaan worden uit gebrek aan geld. Men moet tevreden zijn en blijde, dat, in de meeste gevallen, alles nog zoo geregeld is. Men mag en kan voor de buitendistricten niet dezelfde eischen stellen als in de stad.

De omstandigheden zijn hier en op de eilanden geheel verschillend. Iets moest er eigenlijk wel worden gedaan, eenige verbetering diende wel aangebracht; maar alle goede voornemens stuiten op één groote, onoverkomelijke hindernis: gebrek aan geld.

Men mag iemand toch ook niet het vel over de ooren trekken, noch bloed uit zijn nagels persen. Klagen ware hier ontevredenheid en misnoegen stoken. Men moet veronderstellen, dat er gedaan wordt, wat redelijk mogelijk is en uitvoerbaar. Overdreven eischen zouden zeker schaden en niet worden aangehoord. Wil men verbetering, men zij REDELIJK! Men lette op de *behoefte* van het volk en op de *middelen*, die het Bestuur ten dienste staan.

Rechterlijke macht, politietoezicht, postverkeer, geneeskundige hulp kunnen zeker in de buitendistricten en op de eilanden worden verbeterd of uitgebreid. *Moet* dit echter geschieden? Is de toestand zooals hij nu is *onhoudbaar*? Is het *dringend noodzakelijk*, om met onze beperkte geldmiddelen zulk een geldroovenden maatregel te nemen?

Overdrijving schuilt toch zeker in deze bewering. Een hartelooze, die zulks afdwingt van „Een noodlijdende kolonie." Nogmaals, wij herhalen het; in de buitendistricten en op de eilanden *kan* nog menige verbetering worden aangebracht, maar wij mogen tevreden zijn met wat er tot stand kwam en mogen althans *nu* niet *eischen* en *dwingen* om verbetering.

Waarde lezer, let nu eens op de inconsequentie. In alle bovenaangehaalde gevallen is men tevreden met den bestaanden toestand, ofschoon deze nu juist niet zoo uitstekend is. Waarom moet men nu voor één geval, voor het Bijz. Onderwijs, de *hoogste volmaaktheid* eischen? Toen de Staat achterwege bleef, heeft het particulier initiatief in de buitendistricten en op de eilanden gezorgd voor het onderwijs der arme bevolking. Moet men daaraan, nu dezelfde hooge eischen stellen als in de stad? Moet men in de stad op Curaçao hetzelfde vergen als in Nederland?

Moet men *dezelfde* eischen stellen voor *de geheele* kolonie, uit zoozeer onderscheiden deelen samengesteld? Mag men *juist nu* beginnen met zulk een *kostbare* verandering? En dit alleen bij het Bijz. Onderwijs, wat hoofdzakelijk ten laste van *anderen* komt?

LECTUUR.

Wij meenen onzen lezers een dienst te bewijzen door hier een lijst te laten volgen van werkjes in of over de curaçaosche volkstaal geschreven. Wij hebben getracht zooveel mogelijk compleet te wezen.

1850. Eerste honderdtal leerzame verhalen voor kinderen. Nieuwe uitgave naar de laatste *oorspronkelijke* vervaardigd, ten dienste der lagere scholen.

1851. Proeve eener hollandsche Spraakkunst ten gebruike der algemeene armenschool in de gemeente v. d. H. Rosa op Curaçao.

1851. Historia kortikoenan foor di Bijbel.

1851. Keda lamentaar i Reza. Oen present pa moetsjanan arieba dia di nan Promeer Santa Komoenion.

1852. Evangelionan di toer Dia Domingo.

1852 Bida di Hesu Kristoe.

1853. Meditasjon arieba soefrimeentoe di Noos Senjoor Hesoe Kristoe.

1853. Orasjon pa difoetoenan.

1853. Boeki pa moetsja katoliekanan (3e Druk).

1853. Boeki di orasjon pa katholiekanan pa J. J. Putman, Pastoor na Santa Rosa. Imprimier na Curaçao.

1854. Evangelionan di Dia Domingo i di maas principaal Fiesta den di anja.

1856. Dia di Kristiaan Sanctificaar pa orasjon etc.

1862. Katekismoe of siniansa di berdad i di mandamentoe nan di religion di Kriestiaan nan pa oesoe di Protestant nan na Aruba pa N. A. Kuiperi, Predikant. Imprimier na Drukkery di A. L. S. Muller & J. F. Neuman Wz.

1863. Egercicio di Kamina di Santa Kroes pa J. J. Putman, Presbitero. Curaçao. Imprendi Vicariato Apostólico.

1866. Confesion, pa mgr. di Segur, traducir pa M. Bongers, Pbro.

1869. Woordenlijst der in de landstaal van Curaçao meest gebruikelijke woorden. Vermeerderd met eenige gemeenzame zamenspraken 2e druk. in 8°. Drukkerij van het Apost. Vicariaat.

1874. Catecismo ó doctrina cristiana pa uso di catolikanan di Curaçao, pa M. J. Niewindt. Obispo di Cytrum; Vicario Apostolico di Curaçao. Curaçao in 8°.

1875. Nederlandsch–papiamentsch–spaansch woordenboekje. Gedrukt bij Josué Witz te Arnhem.

1876. Lista di palabranan i kombersasjoon na leenga di corsouw pa N. Gedrukt bij C. J. & A. W. Neuman Fz.

1877. Egercicio di Camina di Sta. Cruz. Gedrukt bij F. J. A. van der Linden, 's Hertogenbosch.

1877. Novena na honor di San Dominico. Curaçao in 8°

1878. Rosario di Maria Santisima. Curazao in 8°.

1878. Manual pa congregatie di Muchanan Homber. Imprenta di Vicariato. 8°.

1879. Reglanan i Egercicionan pa uso di Congreganistanan Muher den vicariato apostolico di Curazao. 8°.

1880. Boeki di Oracion pa Catolicoman. Edicion nobo. Curazao, Imprenta di Vicariato. 8°.

1881. Ciento cuenta corticoe. Boeki di leza pa uso di school. Curazao. Imprenta di Vicariato 8°.

1881, Boeki di leza pa uso di skool di dia Domingo na Curaçao. Imprenta de la Libreria. 8°.

1881. Boeki di Oracion aumentar coe visitanan cerca santisimo sacramento, birgen Maria i san Hose. Di San Alfonso di Ligorio. Edicion nobo Curazao. Imprenta di Vicariato. 8°.

1881. Historia corticoenan sacar for di Bijbel. Di quatro edicion. Curazao. Imprenta de la Libreria. 8°.

1882. Imitacion di Cristoe. Curazao. Imprenta de la Libreria 8°.

1882. Rekenboek pa Muchanan di Curaçao. Curazao. Imprenta de la Libreria. 8°.

1882. Les i Evangelionan di toer Dia Domingo i Fiesta den anja, i di toer Dia di Cuaresma. Curaçao. Imprenta di Vicariato.

1883. Canticanan religioso. Tercera edicion Curaçao. 8°.

1884. Catecismo ó doctrina cristiana pa usa di Católicoman di Curaçao. Curaçao Imprenta di Vicariato 8°.

1885. Boeki di spel pa uso di skool di Muchanan na Curaçao. Curaçao, Imprenta di Vicariato. 8°.

1885. Bida i sufrimentoe di nos Senjor Hesu Cristoe. Tercero edicion. Curaçao, Imprenta di Vicariato 8°.

1885. Canticanan pa luna di october. consagrar na la Birgen di Rosario. Curaçao. 8°. ,

1885. Boeki di Oracion pa uso di catolicoman di Curaçao, Bonaire i Aruba. Segunda edicion. Curaçao, Imprenta di Vicariato. 8°.

1885. Woordenlijst en Zamenspraak in de Nederlandsche en Curaçaosche landstaal door N. Lista di Palabranan i Kombersasjoon na leenga Oelandees i Papiameentoe pa N. Curaçao. C. J. & A. W. Neuman Fz. 8°.

1886. Triduo na honor di Santa Rosa di Lima, birgen di tercer orden di San Dominico, na ocasion di su tercer centenario. Curaçao, A. Bethencourt é Hijos 8°.

1890. Catecismo chikitoe ó Doctrina cristiana pa uso di catolicoman di Curaçao. Segunda Edicion corrigida. Curaçao Imprenta de la Libreria de A. Bethencourt é Hijos. 8°.

1891. Sagrado Coerazon di Hesus ó Meditacionnan pa luna di Juni, consagrar na S. Coerazon. Curaçao, St. Jozefsgezellen-Vereeniging. L. C. G. Malmberg, Nijmegen, 8°.

1893. Pidi i lo boso haja. pa un padre di orden di orden di San Dominico. Curaçao. St. Jozefsgezellen–Vereeniging. L. C. G. Malmberg, Nijmegen. 8°.

1891. Present Chikitoe pa muchanan di scool Catolico di Curaçao, Bonaire i Aruba. Curaçao St. Josephs-Gezellen Vereeniging. L. C. G. Malmberg, Uitgever.

1894. Canticanan religiosa. Quinta edicion. Curaçao. Imprenta de la libreria de A. Bethencourt é Hijos. 8°.

(*Wordt vervolgd.*)

---

geheelen nacht brachten zij door in brooddronkenheid en wellust, terwijl afschuwelijke gezangen vol lasteringen en smaad tegen Christus en Zijn H. Moeder uit aller mond weerklonken. De pastoor der kathedraal moest van de deuren der kerk plakkaten vol schandelijke aanvallen tegen de allerheiligste Maagd laten afscheuren.

Deze nacht vol gruwelen was de laatste, de dag der vergelding volgde. Wellicht heeft in de laatste ure het zien van het naderend oordeel Gods nog sommige harten, nog vele, hopen wij, voor de genade geopend, gelijk dat geschied is met hen, die omkwamen door den zondvloed; grenzenloos toch is Gods barmhartigheid. Maar met grond moeten wij voor velen hunner vreezen, dat zij ondervonden hebben, hoe verschrikkelijk het is, te vallen in de handen van den levenden God.

Stel niet uit u te bekeeren tot den Heer, want plotseling zal zijn toorn komen.

* *
*

De „Courier de Bruxelles" schrijft over dit onderwerp nog het volgende:

De ramp van Martinique heeft de geheele wereld diep geschokt en ieders verbeelding met verbazing geslagen. Er is geen enkel Christenhart, waar niet de terugslag gevoeld is van dezen ontzettenden slag, die een rijke stad verwoest en zoo veel slachtoffers gemaakt heeft.

Hij, die de zaken slechts oppervlakkig beschouwt, ziet in deze vreeselijke gebeurtenis alleen de ontketening der sluimerende natuurkrachten, welke de wetenschap nog niet heeft kunnen bepalen.

Maar hij, die in alle gebeurtenissen de hand Gods ziet, die ze naar Zijn wil regelt, hij moet zich wel afvragen: „Is deze ramp iets anders dan de echo van Gods rechtvaardigheid, die de goddeloosheid straft?

Moet God niet tot onze oogen spreken, aan onze ooren roepen, als de menschen, geheel zinnelijk en materialistisch geworden, niet meer aan Zijn wet weten te gehoorzamen?

God onderricht en verbetert ons door zijn wonderen in den hemel en op de aarde. Ofschoon het ons niet mogelijk is altijd de plannen. die God in zijn goddelijke wijsheid beraamt, te doorgronden, zij het ons veroorloofd in de ramp van Martinique een vreeselijke uiting te zien van den toorn van Hem, die gezegd heeft:

„Als ik de aarde zal aankijken, zal zij sidderen en wankelen als een dronken mensch, en de heuvel en bergen springen als rammen, geschokt in hun diepe grondvesten."

Martinique riep inderdaad Gods wraak over zich af. Reeds een jaar geleden vernamen wij uit uit den mond van een Italiaanschen prelaat, die van de Antillen was teruggekeerd, het droevige getuigenis van de goddeloosheid en onzedelijk van dit land: „Het is een waar Sodoma, en God zal het straffen." Aldus was de voorspelling, die thans vervuld is.

Bij de processie op H. Sacramentsdag van het vorige jaar werden, terwijl Mgr. De Carmont, bisschop van St. Pierre, het Allerheiligste droeg, de gemeenste beleedigingen tegen God zelven uitgebraakt, en wel zóó verschrikkelijk, dat de prelaat met droefheid in het hart de plechtigheid onderbrak en in zijn kathedraal terugkeerde.

Hij beklom toen den predikstoel en in profetische taal riep hij uit, dat hij meende te kunnen zeggen, dat God niet lang meer zijn straffende hand zou inhouden en dat Hij, om de eer van Zijn Zoon te wreken, wellicht het vuur zou doen opvlammen, dat in den schoot van het gebergte bij St. Pierre smeulde, om de schuldige stad onder een regen van vuur te verdelgen, zooals Hij voorheen deed met Sodoma.

Geloofwaardige getuigen hebben deze woorden gehoord, en de gebeurtenissen hebben bewezen, dat zij een voorspelling waren.

Brieven van missionarissen hebben ons meegedeeld, hoe verregaand de goddeloosheid en de ondeugd op Martinique waren. In hun droefheid hadden de priesters hun toevlucht genomen tot een plechtige missie, gepredikt in de stad St. Pierre en andere steden, en als een ander Jonas, hadden zij dit moderne Ninivé de straffen des Heeren voorspeld: „Nog veertig dagen en Ninivé zal verwoest worden."

Op Paaschdag, veertig dagen vóór de ramp, werden de heilige plechtigheden in de straten van St. Pierre op gruwelijk heiligschennende wijze nagedaan.

En op den dag waarop, onder het oog der Fransche autoriteiten, die er vermaak in hadden, een volk de Hemelvaart van den Verloeser zou gaan bespotten door een varken in de lucht te heffen, slaat God de schuldige stad!......

„Dat is de wrekende hand Gods!" durven wij luidop zeggen. Welk een les voor de Fransche regeering!

Een volk, dat niet ontwaakt bij deze vreeselijke straf Gods, is een gestorven volk!

Den dag na de vreeselijke ramp drong een Franciscaner pater van Fort-de-France in de kathedraal van St. Pierre, die geheel in puin lag en nog rookte.

Hij moest over de lijken loopen om de kerk te bereiken en overal zag hij dood en verderf.

Op het verwoeste altaar vond hij de ciborie en de heilige hosties ongeschonden!......

Het was de Christus, Hij, „die regeert en heerscht", het was de wrekende God!

Opmerkelijk is het, dat zelfs een der officieren der *Koningin Regentes*, die naar Martinique was geweest en daar het tooneel der ramp had gezien, moest getuigen:

„Het doodsche van St. Pierre kwam nu nog meer uit tegen den groenen achtergrond. Men krijgt zoo den indruk, alsof alleen deze ongelukkige plaats bedoeld was; dorpjes, dichter bij den vulkaan gelegen, maar oostelijker, staken nog vroolijk hun torenspitsen uit het groen."

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Erratum.

Het nummer der courant van Zaterdag ll. moet niet zijn 907 maar 970.

Kerkelijke berichten.

Ook hier werd het bericht overgenomen uit eenige nederlandsche bladen, dat den Eerw. Frater Bertrandus, hoofd der bijzondere school aan 't Goirke te Tilburg, is opgedragen een weeshuis te stichten op het eiland Curaçao.

Deze mededeeling is foutief. De Eerw. Fraters van Tilburg zullen zich echter 15 Augustus naar *Suriname* begeven, waar hun een nieuwe werkkring zal worden geopend.

* *
*

De nunciatuur te München deelt nu officieel mede, dat de internuntius van Brazilië, mgr. Guiseppe Macchi, tot nuntius in München benoemd is en begin October zijn nieuwe betrekking zal aanvaarden.

Mgr. Tonti wordt de volgende week met de „Prins Willem III" uit Caracas hier verwacht en zal met dezelfde boot naar Haïti vertrekken.

* *
*

Donderdag ll. heeft Z. D. H. Mgr. J. J. A. Van Baars het H. Vormsel toegediend in de parochiekerk van Sta. Rosa.

Havennieuws.

Zaterdagmorgen ll. is de hollandsche oorlogsschoener „*Suriname*" in onze haven teruggekeerd.

* *
*

De amerikaansche kruiser *Cincinnati* (commandant F. C. Mc. Lair) komende van Puerto-Cabello, is Woensdagmorgen, na de gebruikelijke saluutschoten met het Waterfort gewisseld te hebben, onze haven binnengeloopen. De matrozen brachten hier veel geld en rumoer. Kleine opstandjes en vechtpartijen zijn weer aan de orde.

De boot vertrekt dezer dagen naar Haïti.

* *
*

Donderdagmorgen is ons pantserschip *Koningin Regentes* naar Holland vertrokken om tegen 1 November met het pantserschip *Holland* een reis te ondernemen naar Oost-Indië.

Het pantserschip „*De Ruijter*" wordt October a. s. in dienst gesteld om tegen November d. a. v. naar West-Indië te vertrekken. Als tot zoolang „de kust" nu maar rustig blijft.

De Ruijter is van hetzelfde type als de *Koningin Regentes*, het eenige verschil bestaat hierin, dat eerstgenoemd pantserschip nog één jaar jonger is.

De Koningin-Moeder

De aanwezigheid van het hollandsch oorlogsschip *Koningin Regentes* is de gelukkige aanleiding geweest, dat dit jaar ook de verjaardag van de *Koningin-Moeder Emma* op buitengewone wijze gevierd is.

Behalve het vlaggen, dit jaar ook parade, muziek en saluutschoten.

Het glanspunt der feestelijkheid was in vollen zin de schitterende verlichting van mast, tuigage en romp van ons feestvierend pantserschip *Koningin Regentes*. De gloeilichtjes gaven in de donkere wateren een lichtend feestschip te aanschouwen. En daarbinnen wemelde het van genoodigde dames en heeren, die tusschen palmen en bloemen met de officieren hulde brachten aan de hoogvereerde Moeder van onze geliefde Koningin.

Installatie.

Maandagmorgen zou de nieuwe griffier Mr. C. S. Gorsira geïnstalleerd worden. Door den onverwachten dood van den heer M. P. Curiel, plaatsvervangend lid aan het Hof, kon deze buitengewone zitting niet doorgaan. Den volgenden morgen, onmiddellijk vóór de gewone zitting, werd nu de nieuwe griffier geïnstalleerd, na hartelijk gecomplimenteerd te zijn door den wn. Procureur-Generaal, den President en een lid van het Hof. De nieuwe ambtenaar bedankte met enkele woorden en beloofde alles te doen om te zijn een een goed griffier.

Het deed ons genoegen, dat bij deze gelegenheid nogmaals eerlijk de verdiensten werden erkend van den afgetreden griffier J. H. Quast Hz. en den waarnemenden griffier L. v. d. Veen Zeppenfeldt, aan wien een bijzonder woord van dank werd gebracht en een schitterende toekomst toegewenscht.

Z. M. Eduard VII.

Voor zoover wij kunnen opmaken uit de officieele berichten en particuliere telegrammen zal de koning van Engeland *heden worden gekroond*.

De plechtigheden zullen veel worden verkort. De preek blijft weg, het bezoek aan de city vervalt, de optochten hebben een sneller verloop. Vorsten zijn niet uitgenoodigd.

Wij hopen van ganscher harte, dat eindelijk Eduard VII de kroon moge ontvangen, welke zoo lang reeds aan zijn zijde lag. Kort zal zijn bestuur wel wezen, moge het in ieder geval een gezegende regeering zijn.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 7 Augustus 1902, N°. 587, is, met ingang van den 1n. September a. s. aan den Heer W. van den Brink, Leeraar bij de Protestantsche Gemeente op Bonaire, eervol ontslag als zoodanig verleend en is genoemde Heer, met ingang van dienzelfden datum, benoemd tot Leeraar bij de Protestantsche Gemeente op Aruba en tevens, voor zoover de dienst op dat eiland het toelaat, tijdelijk belast met de waarneming van den dienst bij de Vereenigde Protestantsche Gemeente alhier en zulks voor den tijd, dat het verlof zal duren van Ds. A. van der Hoeven, predikant bij de Vereenigde Protestantsche Gemeente op Curaçao, of indien in de andere predikantsplaats eerder mocht zijn voorzien, tot aan dat tijdstip.

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 8 Augustus 1902, N°. 594, is aan den Heer O. Tillerman, 1ste Commies, belast met de in-en uitklaring enz., gerekend te zijn ingegaan den 5n. Augustus ll., tot verder herstel van gezondheid, eene verlofverlenging van ééne maand verleend.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Martilla Amaya, Elena Brandon, Martines Boom, Sirbania y Catalina Biscop, J. Duran, Luisa de Timmer, Lutgarda Huguet, C. Henriquez, To The chief Manufacturer of Curaçao Hats, H. S. Pos, Emilio Reinhard, For Betta to deliver Miss Francinet Tornes, Leonora De Windt [aang.]

Niet voor bestelling of verzending vatbaar de volgende drukwerken geadresseerd aan: Johan Haseth, Scharlo, Rebeca Vda. E. P. Curiel é hijas, Pte., El Faro, Aruba,

Ingezonden Stukken.

CURAÇAOSCHE MAATSCHAPPIJ

tot bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij.

Het Bestuur heeft het genoegen hierbij den leden der Maatschappij in kennis te stellen met het resultaat van de mango-proefzending naar New-York.

Op den 30n. Juni ll. werden per SS. „Philadelphia" verscheept 12 kisten, inhoudende 550 mango's in consignatie aan de „United Fruit Company" te New-York, van welke de navolgende afrekening is ontvangen :

12 kisten mango's...	$ 18.—	
disconto per contant.. „	.18	
		$ 17,82
Onkosten :		
Permit........................	$ 3.60	
Transport....................	1.20	
Commissie..................	0,90	
		5,70
		$ 12.12
gelijkstaande in Nederlandsche Courant........................		ƒ 29,70
De door het Bestuur gedane uitgaven zijn :		
12 kisten à ƒ 0,40........	ƒ 4,80	
papier en verder inpakken	4,20	
vracht...	7,50	
		ƒ 16.50
Zuivere opbrengst		ƒ 13,20

of ƒ 1,10 per kist.

Met het oog op een wenschelijk geachte uniformiteit en handigheid voor het vervoer, zoowel als den inkoop, werd de grootte der kisten bepaald op één kubieke voet, nadat gebleken was, dat die kist dan juist 50 mango's kon inhouden van de soort en grootte, die het meest op ons eiland voorkomen en hier tegen 60 à 75 cent per 100 worden verkocht.

Van ieder der hier onder voormelde plantages werden twee kisten verzonden, zoodat ƒ2.20— is bepaald voor :

100 mango's van Groot Piscadera;
85 „ „ Brakkeput;
85 „ „ Scherpenheuvel;
100 „ „ Klein St. Martha;
100 „ „ Groot St. Joris.
80 „ „ Zuurzak.

Te betreuren, is het echter, dat de "United Fruit Company" meent verdere verzendingen op groote schaal niet te kunnen aanbevelen, als reden daarvoor opgevende, dat er niet voldoende navraag voor het artikel bestaat en groote hoeveelheden moeilijk en slechts tegen lage prijzen afzet zullen kunnen vinden.

Wat de grootste in vruchten handel drijvende firma der Vereenigde Staten, — een firma, die voor haar vruchtenvervoer er eigen stoomboten op nahoudt— verzendingen op groote schaal noemt, kan echter nog wel een margina laten voor wat wij vrij groote bezendingen zouden noemen. Ook zijn er wellicht nog andere firma's, aan welke vruchten gestuurd kunnen worden. Van onzen Consul te New York werden de volgende adressen van in vruchten handel drijvende firma's te New York ontvangen :

1. *W. D. Philips & Son*, 263 Washington St.
2. *Courtin, Golden & Co.*, 27 William St.
3. *A. Bennet & Co.*, 156 West St.
4. *A. G. Hutcheson & Co.*, 132 Front St.
5. *Wm. H. Brown & Co.*, 161 Maiden Lane.
6. *John Nix & Co.*, 281 Washington St.
7. *Mc. Cormick, Hubbs & Co.*, 250 Washington St.
8. *J. E. Kerr & Co.*, 41 Beaver St,
9. *Wessels & Co.*, 246 Washington St.

Het Bestuur meent de gedane proefneming te moeten volstaan, nu daaruit is bewezen, dat mango's met voordeel naar New York kunnen worden verzonden.

Aan belanghebbenden wordt verder overgelaten zich omtrent de soliditeit der hiervoren genoemde firma's te vergewissen.

Curaçao 7 Augustus 1902.

Charles A. Jones,
Voorzitter.

J. H. J. Hamelberg,
Secretaris.

De Nederlandsche Consul te Newschrijft, naar ons is medegedeeld, dat de firmas welke zich met den verkoop van vruchten bezighouden, en wier namen door de Maatschappij in hare bekendmaking worden vermeld, allen ter goeder naam en faam bekend staan.

Als officieel persoon kan de Consul niet verder gaan, noch voor de soliditeit der firmas instaan. (*Cur. Ct.*)

Noot van de Redactie.

Het was ons een ware voldoening zulk een gelukkige uitkomst te kunnen mededeelen. Wij hadden niet verwacht, dat *na aftrek van alle onkosten* van verpakking en verzending, de 100 mango's nog ruim 3 maal zooveel op zouden brengen als hier.

Het bestuur der Maatschappij heeft een uitstekenden dienst bewezen aan de vruchtenteelt van Curaçao. Een oprecht woord van dank dus.

Dat de particulieren nu volgen. Spoedig een tweede en derde bezending! Met weinig moeite valt er veel te winnen; een buitenkansje dus.

Een bemerking slechts.

Onze mango kunnen niet in vergelijking komen met die van Trinidad, waar ze heerlijk sappig zijn en geheel zonder draad. Niettegenstaande dit zijn de mango's toch verkocht en brachten goed geld op.

De mispels van Curaçao zijn echter beroemd en vinden huns gelijken niet. Wij kunnen de verzekering geven, dat ook mispels reeds verzonden zijn naar New-York en daar goed zijn aangekomen.

Wie neemt nu eens de proef met de Curaçaosche mispels?

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

Respetable certificado.— Dr. R. Hernández Matute, Médico Cirujano de la Universidad de Caracas y miembro del Colegio de Médicos de la República,

Certifica: Que hace diez años ha usado con buen éxito en las enfermedades prominentes del pecho, raquitismo, escrófulas, etc., la admirable preparación conocida con el nombre de Emulsión de Scott, en la cual se hallan felizmente asociados los hipofosfitos de cal y sosa con el aceite de hígado de bacalao. Y he observado además que es tolerada por los estómagos más delicados, contribuyendo poderosamente al desarollo físico de los niños, quienes la piden con avidez, por su sabor agradable.

Nederland.

Mr. P. F. Hubrecht. †

Te Doorn is in 72-jarigen ouderdom overleden een der bekendste leden van den Raad van State, mr. P. F. Hubrecht, die sedert 1891 zitting had in den Raad, nadat hij een groot aantal jaren secretaris-generaal was geweest bij het departement van Binnenlandsche Zaken, waar hij op den loop van zaken een zeer overwegenden invloed heeft gehad.

Weleer een schoolwet-man en liberaal van den ouden stempel, toonde hij in den laatsten tijd betere inzichten op dit gebied en bepleitte hij een hervorming van ons onderwijsstelsel, waarbij aan de bijzondere school een ruime plaats werd toegekend.

Buitenland.

Italie.—Zondagmiddag 6 Juli heeft ten Vaticane een reuzenmaaltijd plaats gehad van 1500 arme lieden, ter gelegenheid van het jubilé des H. Vaders. Kardinaal Respighi, prelaten en heeren van het Pauselijk hof woonden het bij. De muziek van de Zwitsersche wacht speelde tijdens het feestmaal.

In den namiddag kwamen al de Katholieke vereenigingen van Rome op een der versierde binnenpleinen van het paleis hulde brengen aan den Paus. Er was eene groote, rijkversierde tribune opgeslagen voor den H. Vader. Vensters en balkons waren vol menschen.

's Pausen verschijning op de tribune werd met geestdriftige toejuichingen begroet. De muziek speelde het Pauselijk lied, en een groote cantate werd door honderden zangers uitgevoerd.

Talrijke genootschappen defileerden voor den Paus met hunne muziekkorpsen en banieren. Leo XIII gaf ze plechtig den zegen. De Paus bleef omstreeks 20 minuten op de tribune. Z. H. verkeerde in de beste gezondheid.

—*De H. Vader* liet in de Sixtijnsche kapel een plechtigen uitvaartdienst houden voor koning Albert van Saksen, waartoe alle kardinalen en het corps diplomatique waren uitgenoodigd. Z. H. zelf gaf de absolutie over de lijkbaar geven.

Rusland.—Er is in Europa geen slechter geregeerd land dan Rusland. In het Czaren-rijk, waar een machtige ambtenaarswereld de ongelukkige burgers en boeren onderdrukt, heeft de Czaar slechts een schijn van macht: de hooge ambtenaren regeeren in zijn naam en verrijken zich ten koste der arme onderdanen, waarbij zij niet voor de grootste gruwelen terugdeinzen. Geen wonder, dat een zoo verlichte Czaar als de tegenwoordige daaraan een einde wenscht te maken. De „Daily Express" meldt, dat de Czaar in den laatsten tijd vele couranten, zelfs nihilistische, doorgewerkt en van alles, wat hij de moeite waard vond, aanteekening gehouden heeft in een dagboek. Veel indruk heeft op hem gemaakt „Het nieuwe Rusland," een te Leipzig, zonder den naam van den schrijver, verschenen boek, waarin allerlei hervormingen worden aanbevolen. De Czaar heeft aan den uitgever den naam van den schrijver gevraagd, omdat hij hem persoonlijk wil raadplegen. Verder laat de Czaar tegenwoordig twee vertrouwde jongelieden al de brieven en verzoekschriften, die hij elken dag ontvangt, behandelen, om zoodoende op de hoogte te komen van de nooden van zijn volk. De ambtenaarskliek kan nu die stukken niet meer beantwoorden „uit naam van den Czaar."

De ambtenaarswereld tracht nu de ondervraging, waartoe de Czaar een 200 tal zijner onderdanen naar St. Petersburg heeft laten komen, te doen mislukken. Vele der opgeroepen personen verkeeren in groote vrees, omdat zij gevoelen dat, als zij gaan, wat ook de uitkomst van het besluit van den Keizer zij, de ambtenaren tijd en gelegenheid genoeg hebben zich te wreken.

De politie heet in 't geheim beraamde bezoeken te brengen aan de woningen der „verdachten", die naar St. Petersburg ontboden zijn. Zij zoekt naar compromitteerende papieren, die het mogelijk maken, den opgeroepene te vervolgen en te laten veroordeelen vóór hij voor den Czaar verschijnen moet.

Engeland.— Reeds lang hebben geruchten geloopen over het aftreden van lord Salisbury als premier. Thans wordt officieel gemeld, dat deze grijze staatsman Vrijdag is afgetreden. De heer Arthur Balfour, tot dusver leider van het Lagerhuis en eerste lord der Schatkist, is tot premier benoemd.

Ook Hicks Beach, de minister van Financiën zal, naar hij in een vergadering heeft meegedeeld, spoedig zijn ontslag nemen, doch wil nog een korten tijd zijn ambt waarnemen uit achting voor den nieuwen premier Balfour.

Transvaal.—De overwegingen, die de Boeren te Vereeniging geleid hebben tot de overgave, zijn thans volledig bekend geworden. De vergadering heeft vooral op de volgende feiten gelet:

„1°. dat de krijgspolitiek door de Britsche militaire autoriteiten gevolgd, geleid heeft tot algeheele verwoesting van het grondgebied der beide republieken, met afbranding van plaatsen en dorpen, vernieling van alle middelen van bestaan en uitputting van alle hulpbronnen, noodig voor het onderhoud onzer families, het bestaan onzer legermachten en het voortzetten van den oorlog;

2°. dat het plaatsen onzer gevangen families in de concentratiekampen geleid heeft tot een ongehoorden toestand van lijden en ziekte, zoodat in betrekkelijk korten tijd ongeveer 20.000 onzer dierbaren aldaar gestorven zijn, en het afgrijselijk vooruitzicht ontstaan is, dat bij voorzetting van den oorlog ons gansch geslacht op die wijze zal kunnen uitsterven;

3°. dat de Kafferstammen buiten en binnen de grenzen van het grondgebied der beide republieken meest allen gewapend zijn en deelnemen in den strijd tegen ons en door het plegen van moorden en het aanrichten van allerlei gruweldaden een onbestaanbaren toestand in vele districten der beide republieken veroorzaken, zooals nog onlangs gebeurd is in het district Vrijheid, alwaar 56 burgers op gruwelijke wijze bij dezelfde gelegenheid vermoord en verminkt werden;

4°. dat door proclamaties van den vijand, waaraan hij reeds begonnen is uitvoering te geven, de nog vechtende burgers bedreigd worden met het verlies van al hun los en vast eigendom, en dus met totalen stoffelijken ondergang;

5°. dat het door de omstandigheden van den krijg voor ons reeds lang onmogelijk is geworden de vele duizenden krijgsgevangenen door onze krijgsmachten genomen, aan te houden en dat wij dus betrekkelijk weinig schade aan de Britsche legermachten kunnen toebrengen, terwijl de burgers die gevangen genomen worden door, de Britsche legermachten buitenslands gezonden werden, en dat na het woeden van den oorlog gedurende bijna drie jaren er slechts een gering gedeelte overblijft van de strijdmachten waarmede wij den oorlog zijn begonnen:

6°. dat dit strijdend overblijfsel, hetwelk maar een kleine minderheid van ons geheele volk vormt, te vechten heeft tegen een overweldigende overmacht des vijands, en bovendien in een feitelijken toestand van hongersnood en ontbering van noodzakelijke levensbehoeften verkeert en dat niettegenstaande het aanwenden onzer uiterste pogingen en het opofferen van alles wat ons lief en dierbaar was, wij niet redelijker wijze op een eventueele overwinning kunnen uitzien."

Gedrongen door bovenstaande overwegingen droeg de vergadering de beide regeeringen der republieken op, het voorstel der Engelschen aan te nemen en namens het volk te onderteekenen.

En ten slotte:

Deze vergadering heeft met groot genoegen kennis genomen van het besluit van Zr. Ms. regeering om een groote mate van amnestie toe te kennen aan die Britsche onderdanen, die de wapens aan onzen kant hebben opgenomen en aan wie wij door de banden van bloed en eer verbonden zijn, en drukt den wensch uit, dat het Z. M. moge behagen deze amnestie nog verder uit te breiden.

Ten slotte nog iets opmerkelijks: Botha, De Wet en De la Rey vertrokken 30 Juli naar Engeland, waar *hun tegenwoordigheid vereischt wordt om redenen van staat.*

We verlangen er naar om van die redenen meer te vernemen, evenals van den vrede zelf en zijn voorwaarden.

Geduld.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,
PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1902.	Marcb.	Philad.	Zulia	Caracas	Marcb.	Philad.
Vertrekt van New-York	Juli 5	Juli 12	Juli 21	Juli 26	Aug. 2	Aug. 9
Komt aan te San Juan		17		31		14
Vertrekt van ,,		18		Aug. 1		15
Doet Curaçao aan		20		3		17
Komt aan te La Guaira	12	21	26	4	9	18
Vertrekt van ,,	13	23	27	6	10	19
Komt aan te Pto. Cabello		24		7		20
Vertrekt van ,,		24		7		21
Komt aan te Curaçao	14	25	28	8	11	22
Vertrekt van ,,	21	27	Aug. 4	10	18	24
Doet La Guaira aan		28		11		25
,, San Juan ,,		30		13		27
Komt aan te New-York	17	Aug. 4	11	18	25	Sept. 1

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida
Vertrekt van Curaçao	Juli 14	Juli 21	Juli 28	Aug. 4	Aug. 11	Aug, 18
Komt aan te Maracaibo	15	22	29	5	12	19
Vertrekt van ,,	19	25	Aug. 2	8	16	22
Komt aan te Curaçao	20	26	3	9	17	23